

підтвердження. Обробку отриманих даних проводили за допомогою програми «LCMS solution».

При приготуванні розчинів диквату і в ході пробопідготовки використовували пластиковий посуд, щоб запобігти взаємодії сполуки з скляними поверхнями. На основі контрольного екстракту кожної матриці готували 5 градувальних розчинів диквату, здійснювали хроматографічний аналіз кожного градувального розчину 3 рази та будували для кожної матриці графік залежності площі хроматографічного піку сполуки від концентрації.

Правильність визначення (recovery) диквату в пробах перевіряли методом «внесено–знайдено»; кількісне визначення проводили методом зовнішнього стандарту.

Підготовку до хроматографічного аналізу зразків зерна сої/насіння сояшнику/насіння ріпаку проводили згідно з сучасним методом QuPRe-PO-Method, розробленим для визначення високополярних сполук та модифікованим для визначення найбільш полярних з них – диквату та параквату. Пробопідготовка базується на вилученні диквату з проб сумішшю метанолу з водним розчином хлороводневої кислоти та очищенні екстрактів методом дисперсійної твердофазової екстракції.

Розроблені нами методичні вказівки з межами кількісного визначення диквату в зерні сої, насінні сояшнику та ріпаку 0,01 мг/кг (для кожної матриці) дозволяють контролювати встановлені гігієнічні нормативи. Методики забезпечують визначення аналізованої сполуки на необхідному рівні правильності (від 70 до 120 %) та точності ($RSD \leq 20\%$).

ЗАГАЛЬНІ ПРИНЦИ СИСТЕМИ ОЦІНКИ ТА КЕРУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИМ РИЗИКОМ НА ВИРОБНИЦТВІ

Орехова О. В., Павленко О. І.

ДУ «Український науково-дослідний інститут промислової медицини»

Ситуація, що склалась з приводу рівнів захворюваності на професійну патологію у працівників промислових підприємств потребує розробки та впровадження системи оцінки та керування професійними ризиками, які мають місце у працівників основних професій сучасного промислового підприємства.

Враховуючи досвід провідних європейських країн, нами запропоновано механізм сучасної профілактики, на основі якої роботодавець мусить приймати заходи, спрямовані на захист здоров'я і безпеку праці – концепцію оцінки та керування професійними ризиками заподіяння шкоди здоров'ю працівників.

Основними принципами профілактики, на основі яких роботодавець мусить приймати заходи захисту здоров'я і безпеки працівників є:

- уникати ризиків;
- виконувати оцінку ризиків, яких не можливо уникнути;
- боротись з ризиками у джерелі їх виникнення;
- пристосовувати роботу до конкретного працівника, особливо це стосується дизайну робочих місць, вибору робочого обладнання, вибору методів

роботи і виробництва, з урахуванням можливості полегшення монотонності праці;

- адаптуватись до технічного прогресу;
- замінювати більш небезпечні технології та обладнання на менш небезпечні;
- розробляти послідовну загальну політику профілактики, яка охоплює технологію, організацію праці, умови праці, соціальні відносини, а також вплив факторів, що діють у робочому середовищі;
- віддавати заходам колективного захисту пріоритет над індивідуальними заходами;
- виконувати відповідний інструктаж працівників.

За світовими стандартами вважається, що, якщо ризики не оцінені відповідним чином, не може бути розпочатий процес керування ризиками та не можуть бути визначені відповідні профілактичні заходи. Оцінка ризиків є послідовним та взаємопов'язаним динамічним науково-практичним процесом, який складається з п'яти Кроків: виявлення небезпечностей, визначення контингентів, що знаходяться у зоні ризику, оцінка ризиків і визначення заходів зменшення ризиків, фіксування результатів оцінки ризиків, виконання запланованих заходів, перегляд оцінки ризиків і її удосконалення при необхідності.

Існуюча система соціально-гігієнічного моніторингу представляє собою систему заходів, що забезпечує контроль санітарно-гігієнічного стану робочого місця та здоров'я працюючих. Ця система складається з пролонгованих спостережень та оцінки стану виробничого середовища, реєстрації та обліку у працюючих відхилень у стані здоров'я, що виникають під впливом умов праці, з метою встановлення причинно-наслідкового зв'язку виявлених відхилень з умовами праці та диференціації виявленої патології згідно з керівництвами з оцінки професійного ризику на загальні, професійно-обумовлені та професійні захворювання.

Рекомендації МОП та керівництва з системи керування професійними ризиками зазначають, що засоби індивідуального захисту (ЗІЗ) використовуються лише тоді, коли інші засоби не можуть бути використані, або не є ефективними.

Після впровадження запропонованих заходів необхідно постійно проводити моніторинг їх ефективності, документування результатів та постійне корегування отриманих результатів з переглядом та оновленням.